

Til
Nærings- og Fiskeridepartementet

Vår dato: 01.09.2023

Deres dato:

Deres referanse: 23/4428

Oppfølgende innspill til arbeidet med utarbeidelse av Stortingsmelding om dyrevelferd.

Sjømat Norge takker for invitasjonen fra NFD til å komme med utfyllende innspill til arbeidet med utarbeidelse av stortingsmelding om dyrevelferd.

Vi viser til vårt innspill av 31.08.2022 som presenterer temaer som må behandles fylldig i den kommende melding. I det følgende vi gi noen mer spesifikke kommentarer og innspill knyttet til temaene som ble belyst i møtet i Trondheim 24. august i år.

Lakselusbehandling i et velferdsperspektiv: regelverk og tiltak

I vårt innspill fra 2022, har vi pekt på at ivaretagelse av helse er noe annet enn ivaretagelse av velferd selv om dårlig helse åpenbart ikke ivaretar velferden. Krav om kontroll med lakselus har andre formål enn å ivareta velferden.

I møtet 24.08 ble det av flere påpekt at gjeldende regime knyttet til forekomst av lakselus ikke tar tilstrekkelig hensyn til ivaretagelsen av fiskevelferden. Sjømat Norge slutter seg til dette bl.a. ved at kravene som stilles til lav forekomst av lakselus ikke er konsekvensvurdert i forhold til fiskevelferd, ved at forvaltningen innsnevrer tilgjengelige virkemidler for kontroll og behandling (både medikamentelle og ikke-medikamentelle metoder) og ved at det er begrensninger i videreutvikling av virkemidlene fordi Mattilsynet anser all uttesting som dyreforsøk.

Dette belyser noe av utfordringene ved industriell animalsk matproduksjon og som er omtalt i vårt innspill fra i fjor. FNs mål om bærekraftig utvikling og som Stortinget og regjering har slutte seg til, inkluderer mål nr 2 *Utrydde sult*. Dette forutsetter vesentlig økt matproduksjon og forutsetningen er at de totale miljøpåvirkningene må gå ned for at man skal nå målene om *miljømessige bærekraftig utvikling*. Ivaretagelse av dyrevelferd er ikke omtalt i FNs mål. Imidlertid, på samme måte som for sikring av trygg mat og trygt fôr, er ivaretagelse av dyrevelferd definert av Europakommisjonen som en del av innholdet for å nå målet om *bærekraftig sosial utvikling*.

I dette ligger det at det er åpenbare kryssende hensyn som følger av de overordnede nasjonale målsetninger. Etter vår mening skyldes en del av dagens utfordringer med ivaretagelse av fiskevelferden at regelverk og Mattilsynets håndhevelse ikke balanserer mellom de ulike hensyn relatert til fiskehelse og fiskevelferd i kombinasjon med kravet om proporsjonale tiltak. At det gjennom økte offentlige krav om å redusere miljøpåvirkningene av sjømatproduksjonen, og at dette også vil gjelde offentlig

forvaltning, øker behovet for en helhetlig tilnærming når det gjelder regelverk og håndhevelse av de kryssende hensyn.

Vi mener at utfordringene i dette ble godt belyst i møtet av Sigrid Ratvik Østvik fra Schjødt AS der hun pekte på manglende rom for fleksibilitet for dyreholdere når de skal balansere mellom funksjonelle krav til dyrevelferd og svært detaljerte og spesifikke tekniske krav i regelverket når det gjelder kontroll med lakselusforekomsten.

I møtet var det mange innspill om at dokumentasjonskrav og kontroll må øke, men lite om hvordan velferden faktisk kan forbedres i produksjonen av sjømat. Forslag om å produsere mindre, var det flere av, men det er ikke sammenfallende hverken med statens selvpålagte forpliktelser i forhold til FNs mål om bærekraftig utvikling eller i forhold til målet om å øke norsk sjømatproduksjon. Som vi har uttrykt i innspillet fra 2022, er det viktig at stortingsmeldingen beskriver utfordringen mellom kryssende hensyn godt og hvordan denne utfordringen tydelig kommer til uttrykk i kontrollen med lakselus.

Hvordan kan nye metoder og ny teknologi gi bedre velferd?

Siden det er et faktum at gjennomføring av tiltak for kontroll med lakselus er et negativt bidrag til velferden i lakseproduksjonen, er det grunn til også å se på hvordan metoder og teknologi kan utvikles for å redusere negativ velferdspåvirkning. Sjømat Norge har erfart at i prosessen for å ivareta hensynet til velferd i forbindelse med utvikling og bruk av metoder for håndtering av fisk, inkludert metoder for kontroll med lakselus, fungerer ikke Mattilsynet som noen konstruktiv dialogpartner for å bidra til fremdrift i utstyr- og metodeutvikling. Vi mener at noe av utfordringen her er at Mattilsynet synes å ville definere all utvikling bl.a. inkludert systematisk kunnskapsutvikling basert på empiri (registreringer i felt), som dyreforsøk som omfattes av bestemmelsene i "forsøksdyr-direktivet" (dir 63/2010). EU skiller i regelverket mellom velferdskrav i hold av dyr i produksjon på den ene side og dyreforsøk på den andre. Videre mener vi at direktivet er feilaktig gjennomført i Norge på en måte som ytterligere begrenser utvikling av teknologi og utstyr generelt og for tiltak mot lus spesielt. Sjømat Norge vil understreke at stortingsmeldingen på generelt grunnlag og på en god måte, må beskrive hvordan hensynet til velferd skal ivaretas i balanse med de øvrige kryssende hensyn som følger av myndighetenes mål og krav knyttet til sjømatproduksjonen. Dette inkluderer implementeringen av eksisterende og kommende EØS-regelverk.

Hvordan kan vi sikre rensefiskens velferd?

Sjømat Norge er enig i at håndteringen av rensefisk i relasjon til velferd må ha særskilt fokus og at akseptabel risiko knyttet til velferd ikke skal være lavere enn for annen fisk i akvakultur. I innspillmøtet ble det pekt på at dokumentasjonen av velferdstatus er generelt mangelfull når det gjelder rensefisk selv om det fra selskaper i salen ble informert om gode rutiner og gode erfaringer med effekten av rensefisk. Fokus på dokumentasjon er viktig, og Sjømat Norge vil vise til vårt innspill fra 2022 om vårt arbeid

med retningslinjer for egenkontroll og standardisering av registrering av velferdsindikatorer. Dette arbeidet har kommet vesentlig lenger siden i fjor.

Imidlertid er det ikke dokumentasjon som forbedrer velferden, og i møtet kom det svært lite frem om konkrete tiltak som kan bidra til dette annet enn forslag om forbud mot bruk av rensefisk. Sjømat Norge vil igjen understreke at den kommende meldingen må belyse generelle rammer for hvordan uakseptabel velferd kan unngås og forebygges også for rensefisk. Utviklingen og bruken av spesifikke tiltak må utvikles innenfor de rammene Stortinget setter. Se for øvrig punktet over.

Hva kan gjøres for å få ned dødeligheten – og hva er akseptabel dødelighet?

Dødelighet er en informativ indikator for fiskehelsen og ikke for fiskevelferden selv om dårlig helse bidrar negativt til velferden. Vi viser igjen til vårt innspill fra i fjor. En gruppe fisk kan ha hatt god velferd inntil mange pga en akutt hendelse dør før slakting. Motsatt kan velferden ha vært så som så gjennom store deler av livet selv om dødeligheten har vært lav frem til slakting. Noen vitenskapelig publisert forslag til generell korrelasjonsfaktor mellom dødelighet på den ene side, og graden av velferd da fisken var i live, på den andre, er så langt Sjømat Norge kjenner til, ikke eksisterende. Hva som er akseptabel dødelighet som indikator på fiskehelse, må uansett vurderes ut ifra flere forhold (jfr kryssende hensyn).

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Henrik Stenwig
Direktør Miljø og Helse

